Функціонування і розвиток механізмів державного управління

УДК 330.341.1:334.72:502.131.1

Голей Ігор Миронович

аспірант кафедри управління та бізнес-адміністрування

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Holei Ihor

Postgraduate of the Department of Public Management and Administration,

Prykarpattia National University named after Vasyl Stefanyk

ORCID: 0009-0006-2912-595X

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ МАЛИМ ТА СЕРЕДНІМ БІЗНЕСОМ
METHODOLOGICAL SUPPORT FOR PUBLIC MANAGEMENT OF SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES

Анотація. *Вступ. Малий та середній бізнес відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку держави, формуванні конкурентного середовища та забезпеченні зайнятості населення. В умовах трансформації системи публічного управління, децентралізації та цифровізації зростає потреба у формуванні ефективного методичного забезпечення управління розвитком малого та середнього бізнесу. Недостатня узгодженість управлінських інструментів, фрагментарність методик та відсутність єдиного підходу до планування, реалізації та оцінювання державної політики у сфері підприємництва знижують результативність управлінських рішень. На сьогодні існуючі підходи до публічного управління малим та середнім бізнесом часто не враховують регіональних особливостей, потреб суб'єктів підприємництва та сучасних викликів економічного розвитку. Це обумовлює необхідність удосконалення методичного забезпечення, яке б забезпечувало комплексність,*

адаптивність та результативність управлінських впливів з боку органів публічної влади.

Мета. Метою дослідження є обґрунтування теоретичних засад та визначення напрямів удосконалення методичного забезпечення публічного управління малим та середнім бізнесом.

Матеріали і методи. Дослідження базується на застосуванні системного підходу, методів аналізу і синтезу, порівняльного та структурно-функціонального аналізу, а також узагальнення наукових підходів у сфері публічного управління та підприємництва.

Результати. У статті досліджено сутність та структуру методичного забезпечення публічного управління малим та середнім бізнесом, визначено основні методи та інструменти реалізації політики підтримки підприємництва, а також обґрунтовано напрями його вдосконалення з урахуванням сучасних соціально-економічних умов.

Перспективи. Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на розробку практичних методик оцінювання ефективності інструментів публічного управління розвитком малого та середнього бізнесу, а також на адаптацію європейських управлінських практик до національних умов.

Ключові слова: *публічне управління, малий та середній бізнес, методичне забезпечення, державна політика, підприємництво.*

Summary. *Introduction. Small and medium-sized enterprises (SMEs) play a crucial role in the socio-economic development of the state, the formation of a competitive environment, and the provision of employment. Under the conditions of transformation of the public administration system, decentralization, and digitalization, the need for effective methodological support for managing the development of small and medium-sized enterprises is increasing. Insufficient coordination of management instruments, fragmentation of methodologies, and the lack of a unified approach to planning, implementation, and evaluation of*

public policy in the field of entrepreneurship reduce the effectiveness of managerial decisions. Currently, existing approaches to public administration of SMEs often fail to take into account regional specificities, the needs of business entities, and contemporary challenges of economic development. This necessitates the improvement of methodological support that would ensure the comprehensiveness, adaptability, and effectiveness of managerial influence by public authorities.

Purpose. The purpose of the study is to substantiate the theoretical foundations and determine the directions for improving methodological support for public administration of small and medium-sized enterprises.

Materials and Methods. The research is based on the application of a systems approach, methods of analysis and synthesis, comparative and structural-functional analysis, as well as the generalization of scientific approaches in the field of public administration and entrepreneurship.

Results. The article examines the essence and structure of methodological support for public administration of small and medium-sized enterprises, identifies the main methods and instruments for implementing entrepreneurship support policy, and substantiates directions for its improvement taking into account current socio-economic conditions.

Prospects. Further research should focus on the development of practical methodologies for assessing the effectiveness of public administration instruments for the development of small and medium-sized enterprises, as well as on the adaptation of European governance practices to national conditions.

Key words: *public administration, small and medium-sized enterprises, methodological support, public policy, entrepreneurship.*

Постановка проблеми. Малий та середній бізнес є одним із ключових чинників забезпечення сталого соціально-економічного розвитку держави, формування конкурентного середовища та підвищення рівня

зайнятості населення. Водночас ефективність функціонування та розвитку малого і середнього бізнесу значною мірою залежить від якості публічного управління, зокрема від наявності дієвого та системного методичного забезпечення. У сучасних умовах реформування системи публічного управління, децентралізації повноважень та впровадження цифрових інструментів спостерігається низка проблем, пов'язаних із фрагментарністю методичних підходів, недостатньою узгодженістю дій органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також обмеженою адаптацією управлінських інструментів до потреб суб'єктів малого та середнього бізнесу. Відсутність єдиної методичної основи для планування, реалізації та оцінювання політики підтримки підприємництва знижує результативність управлінських рішень і стримує розвиток підприємницького середовища.

Крім того, існуючі методики публічного управління розвитком малого та середнього бізнесу часто не враховують регіональні особливості, галузеву специфіку та сучасні виклики економічного розвитку, що обумовлює необхідність їх удосконалення. У зв'язку з цим актуалізується проблема формування комплексного та адаптивного методичного забезпечення публічного управління малим та середнім бізнесом, здатного забезпечити ефективну реалізацію державної та регіональної політики у сфері підприємництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на те, що проблеми розвитку малого та середнього бізнесу й удосконалення державної політики у сфері підприємництва знайшли відображення у працях багатьох вітчизняних науковців, питання методичного забезпечення публічного управління малим та середнім бізнесом залишаються недостатньо систематизованими. У наукових дослідженнях переважно розглядаються окремі аспекти підприємницької діяльності, зокрема інноваційне підприємництво, механізми державної підтримки, формування

інноваційної культури та роль малого і середнього бізнесу у забезпеченні сталого розвитку [1–5].

У працях В. В. Дубровського, О. М. Ковальчук, О. Є. Кузьміна, Н. Я. Кравчук акцентується увага на значенні малого та середнього бізнесу як чинника економічного зростання, інноваційного розвитку та підвищення конкурентоспроможності національної економіки [1–3]. Дослідження Л. Г. Мельника, Ю. С. Гусак, Т. М. Харченко присвячені аналізу механізмів підтримки підприємництва та управлінських підходів в умовах економічної нестабільності й сталого розвитку [4; 8; 15].

Окремі наукові праці спрямовані на дослідження інноваційної діяльності малих та середніх підприємств, розвитку стартапів і формування інноваційної культури у підприємницькому середовищі [6; 7; 11]. У роботах Н. М. Сидоренко, В. М. Ткаченка розглядаються питання стратегічного управління інноваційними підприємствами та роль підприємництва у забезпеченні сталого розвитку регіонів [5; 13; 14].

Водночас проведений аналіз наукових джерел свідчить, що у більшості досліджень методичне забезпечення публічного управління малим та середнім бізнесом розглядається фрагментарно, без формування цілісної системи методів, інструментів та управлінських процедур. У науковій літературі відсутній єдиний підхід до визначення структури методичного забезпечення, його елементів та ролі у підвищенні результативності державної політики підтримки підприємництва [9; 10].

Крім того, недостатньо уваги приділяється питанням адаптації методичного забезпечення публічного управління до сучасних соціально-економічних викликів, зокрема цифровізації, децентралізації та впровадження сервісно-орієнтованих моделей управління, що зумовлює необхідність подальших наукових досліджень, спрямованих на узагальнення теоретичних підходів і обґрунтування напрямів удосконалення методичного забезпечення публічного управління

розвитком малого та середнього бізнесу. Саме зазначені обставини визначили актуальність обраної теми та необхідність проведення даного дослідження.

Метою статті є обґрунтування теоретико-методичних засад та визначення напрямів удосконалення методичного забезпечення публічного управління розвитком малого та середнього бізнесу в сучасних соціально-економічних умовах.

Матеріали і методи. Методологічною основою дослідження є положення теорії публічного управління, теорії організацій та концепції розвитку малого та середнього бізнесу. У процесі дослідження використано системний підхід, що дозволив розглядати методичне забезпечення публічного управління малим та середнім бізнесом як цілісну систему взаємопов'язаних елементів та управлінських інструментів.

Інформаційною базою дослідження слугували нормативно-правові акти, статистичні дані, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, аналітичні матеріали органів державної влади та міжнародних організацій у сфері розвитку підприємництва.

Виклад основного матеріалу. Публічне управління малим та середнім бізнесом (МСБ) є важливою складовою державної політики, спрямованої на забезпечення сталого економічного розвитку, соціальної стабільності та підвищення конкурентоспроможності національної економіки. У сучасних умовах воно виходить за межі традиційного адміністративного регулювання та набуває комплексного характеру, поєднуючи економічні, організаційні, правові та інформаційні інструменти впливу на підприємницьке середовище.

Сутність публічного управління малим та середнім бізнесом полягає у цілеспрямованій діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо формування сприятливих умов для створення, функціонування та розвитку суб'єктів підприємництва. Така діяльність

включає не лише регулювання, але й стимулювання підприємницької активності, розвиток інфраструктури підтримки бізнесу, сприяння інноваціям та інтеграції МСБ у національні й міжнародні ринки.

Зміст публічного управління МСБ визначається сукупністю управлінських функцій, зокрема стратегічним плануванням, програмно-цільовим управлінням, координацією дій між різними рівнями влади, моніторингом і оцінюванням результативності реалізованих заходів. В умовах соціально-економічних трансформацій ці функції зазнають суттєвих змін, зумовлених децентралізацією, цифровізацією управлінських процесів та посиленням ролі партнерства між державою і бізнесом.

Сучасні соціально-економічні трансформації, зокрема структурні зміни в економіці, глобалізаційні процеси, розвиток цифрових технологій та зростання нестабільності зовнішнього середовища, значно ускладнюють умови функціонування малого та середнього бізнесу. У зв'язку з цим публічне управління має бути гнучким, адаптивним і орієнтованим на потреби суб'єктів підприємництва, що вимагає перегляду традиційних управлінських підходів.

Особливого значення набуває перехід від контролюючо-адміністративної моделі управління до сервісно-орієнтованої, у межах якої органи публічної влади виступають не лише регуляторами, а й партнерами бізнесу. Такий підхід сприяє підвищенню довіри між владою та підприємцями, зменшенню адміністративних бар'єрів і стимулюванню економічної активності.

Отже, у контексті сучасних соціально-економічних трансформацій публічне управління малим та середнім бізнесом слід розглядати як динамічну систему взаємодії держави, бізнесу та суспільства, спрямовану на забезпечення сталого розвитку підприємницького сектору. Це зумовлює необхідність постійного вдосконалення змісту та форм публічного управління з урахуванням нових викликів і можливостей.

Таблиця 1

Характеристика публічного управління малим та середнім бізнесом у сучасних умовах

Ознака	Традиційний підхід	Сучасний підхід
Роль держави	Контролююча та регулююча	Партнерська та сервісна
Основні інструменти	Адміністративні регулятори	Економічні, цифрові, програмні
Орієнтація управління	На виконання норм	На потреби бізнесу
Рівень гнучкості	Низький	Високий
Урахування регіональних особливостей	Обмежене	Системне та диференційоване
Очікуваний результат	Формальне дотримання правил	Стійкий розвиток МСБ

Джерело: розроблено авторами

З огляду на зростаючу роль малого та середнього бізнесу у забезпеченні сталого соціально-економічного розвитку та необхідність підвищення ефективності державної політики у сфері підприємництва, особливої актуальності набуває питання формування дієвих управлінських інструментів. У цьому контексті ключового значення набуває методичне забезпечення, яке визначає підходи, методи та механізми реалізації управлінських рішень на різних рівнях публічної влади. Саме тому доцільним є детальний розгляд структури та основних елементів методичного забезпечення у системі публічного управління підприємництвом.

Методичне забезпечення у системі публічного управління підприємництвом є важливою складовою механізму реалізації державної політики у сфері розвитку малого та середнього бізнесу. Воно формує інструментальну основу управлінської діяльності органів публічної влади та забезпечує цілісність, послідовність і результативність управлінських рішень. Структура методичного забезпечення визначається комплексом

взаємопов'язаних елементів, які охоплюють усі етапи управлінського циклу - від аналізу та планування до моніторингу й оцінювання результатів.

Першим елементом методичного забезпечення є аналітично-діагностичний блок, який включає методи збору та аналізу інформації щодо стану розвитку підприємництва, динаміки діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу, рівня підприємницької активності та умов ведення бізнесу. Використання статистичних даних, соціально-економічних індикаторів, SWOT-аналізу та моніторингових досліджень дозволяє органам публічної влади обґрунтовувати управлінські рішення та враховувати регіональні й галузеві особливості.

Другим важливим елементом є методи стратегічного та програмного планування, які забезпечують формування довгострокових і середньострокових цілей розвитку підприємництва. До цього елементу належать розробка стратегій розвитку малого та середнього бізнесу, цільових програм підтримки підприємництва, дорожніх карт та планів заходів. Саме на цьому етапі визначаються пріоритетні напрями державної підтримки, ресурси та очікувані результати.

Наступним структурним елементом є організаційно-управлінські методи, спрямовані на координацію діяльності суб'єктів публічного управління, розвиток інституційної інфраструктури підтримки бізнесу та запровадження сервісно-орієнтованого підходу. До них належать механізми міжвідомчої взаємодії, партнерства з бізнес-асоціаціями, функціонування центрів підтримки підприємництва та надання адміністративних і консультаційних послуг.

Важливу роль у структурі методичного забезпечення відіграють економічні та фінансові інструменти, які забезпечують стимулювання підприємницької діяльності. Вони включають податкові пільги, фінансово-кредитні програми, грантову підтримку, державні гарантії та інші форми фінансового сприяння розвитку малого та середнього бізнесу. Застосування

цих інструментів дозволяє зменшити фінансові ризики підприємців та підвищити інвестиційну привабливість підприємницького сектору. Завершальним елементом структури методичного забезпечення є система моніторингу та оцінювання ефективності, яка забезпечує зворотний зв'язок у процесі публічного управління. Вона передбачає визначення показників результативності, оцінку досягнення поставлених цілей та коригування управлінських рішень. Наявність такої системи дозволяє підвищити прозорість та результативність державної політики у сфері розвитку підприємництва.

Реалізація державної політики підтримки малого та середнього бізнесу (МСБ) здійснюється за допомогою комплексу методів та інструментів, спрямованих на створення сприятливих умов для розвитку підприємницької діяльності. Ефективність такої політики значною мірою залежить від збалансованого поєднання регуляторних, економічних, організаційних та інформаційних механізмів, які застосовуються органами публічної влади на національному та регіональному рівнях.

Адміністративно-правові методи є базовими у системі державної підтримки МСБ та включають формування нормативно-правової бази, що регламентує підприємницьку діяльність. До них належать спрощення процедур реєстрації та ліцензування, дерегуляція господарської діяльності, зменшення адміністративного навантаження та забезпечення правового захисту підприємців. Застосування цих методів сприяє зниженню бар'єрів входу на ринок і підвищенню прозорості бізнес-середовища.

Важливе місце у реалізації державної політики підтримки МСБ посідають економічні та фінансові методи, які спрямовані на стимулювання підприємницької активності. До них належать податкові пільги, пільгове кредитування, грантова підтримка, державні гарантії за кредитами, субсидії та програми співфінансування. Використання цих інструментів дозволяє

зменшити фінансові ризики суб'єктів малого та середнього бізнесу та підвищити їх інвестиційну спроможність.

Організаційні методи реалізації державної політики підтримки МСБ передбачають розвиток інфраструктури підприємництва та координацію взаємодії між суб'єктами публічного управління і бізнес-спільнотою. Вони включають створення та функціонування бізнес-інкубаторів, центрів підтримки підприємництва, кластерних об'єднань, а також розвиток державно-приватного партнерства. Такі інструменти сприяють підвищенню інституційної спроможності підприємницького сектору.

Інформаційно-консультаційні методи спрямовані на підвищення обізнаності підприємців щодо можливостей державної підтримки, нормативних змін та ринкових тенденцій. До них належать надання консультаційних послуг, освітні програми, тренінги, цифрові платформи та електронні сервіси для бізнесу. Розвиток інформаційної підтримки сприяє підвищенню рівня підприємницької культури та ефективності управління бізнесом.

Таким чином, поєднання різних методів та інструментів реалізації державної політики підтримки малого та середнього бізнесу забезпечує комплексний вплив на розвиток підприємництва. Їх системне застосування дозволяє підвищити результативність державної підтримки та сприяє сталому розвитку малого та середнього бізнесу в умовах сучасних соціально-економічних викликів.

Таблиця 2

Методи та інструменти реалізації державної політики підтримки малого та середнього бізнесу

Група методів	Основні інструменти	Характеристика
Адміністративно-правові	Дерегуляція, спрощення реєстрації, ліцензування	Зменшення адміністративних бар'єрів
Економічні та фінансові	Податкові пільги, кредити, гранти, субсидії	Стимулювання інвестиційної активності

Організаційні	Бізнес-інкубатори, кластери, ДПП	Розвиток інфраструктури підтримки
Інформаційні	Консультації, навчання, цифрові платформи	Підвищення обізнаності підприємців
Програмно-цільові	Державні та регіональні програми	Досягнення стратегічних цілей розвитку МСБ

Джерело: розроблено авторами

Наведена характеристика методів та інструментів реалізації державної політики підтримки малого та середнього бізнесу свідчить про комплексний характер управлінського впливу з боку органів публічної влади. Ефективність такої політики значною мірою залежить від узгодженості застосування різних груп методів, їх адаптації до соціально-економічних умов та врахування потреб суб'єктів підприємництва.

Системне поєднання адміністративно-правових, економічних, організаційних та інформаційних інструментів дозволяє забезпечити не лише кількісне зростання малого та середнього бізнесу, але й підвищення його якісних характеристик, зокрема інноваційної активності та конкурентоспроможності. Водночас недостатня координація між окремими інструментами або їх формальне застосування знижують результативність державної підтримки.

У зв'язку з цим особливої актуальності набуває питання удосконалення методичного забезпечення публічного управління розвитком малого та середнього бізнесу, що передбачає впровадження сучасних управлінських підходів, цифрових рішень та механізмів оцінювання ефективності. Саме ці аспекти потребують подальшого наукового осмислення та практичної реалізації, що зумовлює необхідність обґрунтування напрямів вдосконалення методичного забезпечення публічного управління підприємництвом.

У сучасних умовах соціально-економічних трансформацій ефективний розвиток малого та середнього бізнесу значною мірою залежить

від якості методичного забезпечення публічного управління. Глобалізаційні процеси, цифровізація економіки, посилення конкуренції, економічна нестабільність та зміни у структурі ринків зумовлюють необхідність перегляду традиційних підходів до управління підприємницьким сектором. У зв'язку з цим актуалізується потреба у вдосконаленні методичного забезпечення, здатного забезпечити адаптивність та результативність управлінських рішень.

Одним із ключових напрямів удосконалення методичного забезпечення є запровадження системного та комплексного підходу до формування політики розвитку малого та середнього бізнесу. Це передбачає узгодження стратегічних, програмних та оперативних документів на національному й регіональному рівнях, а також інтеграцію різних інструментів підтримки в єдину управлінську систему. Такий підхід сприятиме уникненню дублювання функцій та підвищенню ефективності використання ресурсів.

Важливим напрямом є посилення аналітичної складової методичного забезпечення, що передбачає використання сучасних методів аналізу даних, прогнозування та оцінювання ризиків. Застосування цифрових інструментів, інформаційно-аналітичних платформ і систем моніторингу дозволить своєчасно виявляти проблеми розвитку підприємництва та коригувати управлінські рішення з урахуванням динамічних змін зовнішнього середовища.

Наступним напрямом удосконалення є орієнтація методичного забезпечення на потреби суб'єктів малого та середнього бізнесу, що відповідає принципам сервісно-орієнтованого публічного управління. Це передбачає залучення підприємців та бізнес-асоціацій до процесу формування управлінських рішень, проведення консультацій, опитувань і публічних обговорень. Такий підхід сприяє підвищенню довіри до органів влади та більш точному врахуванню реальних потреб бізнесу.

Суттєвим напрямом удосконалення методичного забезпечення є адаптація кращих європейських та міжнародних практик публічного управління розвитком підприємництва. Гармонізація методичних підходів із європейськими стандартами сприятиме підвищенню інституційної спроможності органів публічної влади, розвитку конкурентного середовища та інтеграції малого та середнього бізнесу у міжнародні економічні процеси.

Завершальним, але не менш важливим напрямом є вдосконалення системи моніторингу та оцінювання ефективності державної політики підтримки малого та середнього бізнесу. Формування чітких показників результативності, регулярний аналіз досягнутих результатів та впровадження механізмів зворотного зв'язку дозволять підвищити прозорість та результативність публічного управління, а також забезпечити сталий розвиток підприємницького сектору в умовах сучасних викликів.

Крім того, впровадження цифрових інструментів моніторингу та відкритих інформаційних платформ сприятиме оперативному збору та обробці даних, що, у свою чергу, забезпечить своєчасне коригування управлінських рішень. Наявність ефективної системи оцінювання дозволить не лише визначати результативність реалізованих заходів, але й формувати доказову базу для подальшого удосконалення методичного забезпечення публічного управління розвитком малого та середнього бізнесу.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У статті досліджено сутність, зміст та роль методичного забезпечення у системі публічного управління розвитком малого та середнього бізнесу в умовах сучасних соціально-економічних трансформацій. Обґрунтовано, що ефективність державної політики у сфері підприємництва значною мірою залежить від системності, узгодженості та адаптивності методичних підходів, які застосовуються органами публічної влади. Визначено структуру та основні елементи методичного забезпечення публічного управління підприємництвом, що охоплюють аналітично-діагностичні,

стратегічні, організаційно-управлінські, економічні та інформаційні компоненти. Доведено, що їх комплексне застосування забезпечує цілісність управлінського циклу та підвищує результативність реалізації державної політики підтримки малого та середнього бізнесу. Охарактеризовано методи та інструменти реалізації державної політики підтримки малого та середнього бізнесу, серед яких ключове значення мають адміністративно-правові, фінансово-економічні, організаційні та інформаційно-консультаційні механізми. З'ясовано, що ефективність їх використання залежить від рівня координації між суб'єктами публічного управління та врахування потреб підприємницького середовища. Результати проведеного дослідження можуть бути використані у практичній діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування при формуванні та реалізації політики підтримки малого та середнього бізнесу, а також у подальших наукових дослідженнях, присвячених удосконаленню механізмів публічного управління підприємництвом.

Література

1. Дубровський В. В. Інноваційне підприємництво як фактор економічного зростання в Україні. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку.* 2017. 10. С. 54-60.

2. Ковальчук О. М. Інноваційне підприємництво в Україні: проблеми та перспективи розвитку. *Вісник економічної науки України,* 2019. 1. С. 68-73.

3. Кузьмін О. Є., Кравчук Н. Я. Сучасні тенденції розвитку інноваційного підприємництва в Україні. *Економічний вісник університету.* 2018. 36(2). С. 123-128.

4. Мельник Л. Г., Гусак Ю. С. Механізми підтримки інноваційного підприємництва в умовах економічної нестабільності. *Економіка розвитку.* 2020. 3(91). С. 59-65.

5. Сидоренко Н. М. Інноваційне підприємництво в контексті сталого розвитку: український досвід. *Вісник соціально-економічних досліджень.* 2018. 2(67). С. 12-18.

6. Ткаченко В. М., Грищенко І. М. Формування інноваційної культури в системі українського підприємництва. *Економіка та прогнозування.* 2019. 3. С. 101-106.

7. Шевченко О. В. Інноваційна діяльність малих та середніх підприємств в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення. *Проблеми науки.* 2020. 6. С. 33-38.

8. Харченко Т. М. Інноваційні підходи до управління підприємствами в умовах сталого розвитку. *Бізнес Інформ.* 2019. 8. С. 61-66.

9. Віталійчук Л. В. Інноваційне підприємництво в контексті сталого розвитку: український досвід. *Вісник економіки транспорту і промисловості.* 2018. 64. С. 57-62.

10. Ковальчук О. М. Механізми державної підтримки інноваційного підприємництва як фактор сталого розвитку. *Економіка та держава.* 2020. 2. С. 12-17.

11. Лебедєв Д. І. Інноваційні стартапи як драйвер сталого економічного розвитку. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету.* 2018. 5. С. 35-40.

12. Поліщук О. І. Інноваційне підприємництво та його вплив на екологічну стійкість. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі.* 2017. 1. С. 22-28.

13. Сидоренко Н. М. Стратегічне управління інноваційними підприємствами в умовах сталого розвитку. *Вісник економіки транспорту і промисловості.* 2019. 65. С. 45-51.

14. Ткаченко В. М. Роль інноваційного підприємництва у забезпеченні сталого розвитку регіонів України. *Економіка і організація управління.* 2020. 3. С. 55-62.

15. Харченко Т. М. Інноваційні підходи до управління підприємствами в умовах сталого розвитку. *Бізнес Інформ.* 2019. 8. С. 61-66.

References

1. Dubrovskyi V. V. (2017). Innovatsiine pidpryiemnytstvo yak faktor ekonomichnoho zrostannia v Ukraini [Innovative entrepreneurship as a factor of economic growth in Ukraine]. *Problems of Innovation and Investment Development*, vol. 10, pp. 54–60. [in Ukrainian].

2. Kovalchuk O. M. (2019). Innovatsiine pidpryiemnytstvo v Ukraini: problemy ta perspektyvy rozvytku [Innovative entrepreneurship in Ukraine: problems and development prospects]. *Bulletin of Economic Science of Ukraine*, vol. 1, pp. 68–73. [in Ukrainian].

3. Kuzmin O. Ye., Kravchuk N. Ya. (2018). Suchasni tendentsii rozvytku innovatsiinoho pidpryiemnytstva v Ukraini [Modern trends in the development of innovative entrepreneurship in Ukraine]. *Economic Bulletin of the University*, vol. 36(2), pp. 123–128. [in Ukrainian].

4. Melnyk L. H., Husak Yu. S. (2020). Mekhanizmy pidtrymky innovatsiinoho pidpryiemnytstva v umovakh ekonomichnoi nestabilnosti [Mechanisms for supporting innovative entrepreneurship under economic instability]. *Economics of Development*, vol. 3(91), pp. 59–65. [in Ukrainian].

5. Sydorenko N. M. (2018). Innovatsiine pidpryiemnytstvo v konteksti staloho rozvytku: ukrainskyi dosvid [Innovative entrepreneurship in the context of sustainable development: Ukrainian experience]. *Bulletin of Socio-Economic Research*, vol. 2(67), pp. 12–18. [in Ukrainian].

6. Tkachenko V. M., Hryshchenko I. M. (2019). Formuvannia innovatsiinoi kultury v systemi ukrainskoho pidpryiemnytstva [Formation of innovative culture in the system of Ukrainian entrepreneurship]. *Economy and Forecasting*, vol. 3, pp. 101–106. [in Ukrainian].

7. Shevchenko O. V. (2020). Innovatsiina diialnist malykh ta serednikh pidpryiemstv v Ukraini: problemy ta shliakhy yikh vyrishennia [Innovative activity of small and medium-sized enterprises in Ukraine: problems and solutions]. *Problems of Science*, vol. 6, pp. 33–38. [in Ukrainian].

8. Kharchenko T. M. (2019). Innovatsiini pidkhody do upravlinnia pidpryiemstvamy v umovakh staloho rozvytku [Innovative approaches to enterprise management under sustainable development]. *Business Inform*, vol. 8, pp. 61–66. [in Ukrainian].

9. Vitaliichuk L. V. (2018). Innovatsiine pidpryiemnytstvo v konteksti staloho rozvytku: ukrainskyi dosvid [Innovative entrepreneurship in the context of sustainable development: Ukrainian experience]. *Bulletin of Transport Economics and Industry*, vol. 64, pp. 57–62. [in Ukrainian].

10. Kovalchuk O. M. (2020). Mekhanizmy derzhavnoi pidtrymky innovatsiinoho pidpryiemnytstva yak faktor staloho rozvytku [Mechanisms of state support for innovative entrepreneurship as a factor of sustainable development]. *Economy and State*, vol. 2, pp. 12–17. [in Ukrainian].

11. Lebedev D. I. (2018). Innovatsiini startapy yak draiver staloho ekonomichnoho rozvytku [Innovative startups as a driver of sustainable economic development]. *Bulletin of Kyiv National University of Trade and Economics*, vol. 5, pp. 35–40. [in Ukrainian].

12. Polishchuk O. I. (2017). Innovatsiine pidpryiemnytstvo ta yoho vplyv na ekolohichnu stiikist [Innovative entrepreneurship and its impact on environmental sustainability]. *Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade*, vol. 1, pp. 22–28. [in Ukrainian].

13. Sydorenko N. M. (2019). Stratehichne upravlinnia innovatsiinymy pidpryiemstvamy v umovakh staloho rozvytku [Strategic management of innovative enterprises under sustainable development]. *Bulletin of Transport Economics and Industry*, vol. 65, pp. 45–51. [in Ukrainian].

14. Tkachenko V. M. (2020). Rol innovatsiinoho pidpryiemnytstva u zabezpechenni staloho rozvytku rehioniv Ukrainy [The role of innovative entrepreneurship in ensuring sustainable development of Ukrainian regions]. *Economics and Management Organization*, vol. 3, pp. 55–62. [in Ukrainian].

15. Kharchenko T. M. (2019). Innovatsiini pidkhody do upravlinnia pidpryiemstvamy v umovakh staloho rozvytku [Innovative approaches to enterprise management under sustainable development]. *Business Inform*, vol. 8, pp. 61–66. [in Ukrainian].